

Una tempesta de bones idees

Participació i vitalitat podrien ser dos substantius per definir la jornada que el nostre CECBLL va celebrar el 14 de març a la sala d'actes del Parc Arqueològic Mines de Gavà. Es va estrenar una iniciativa que va resultar tan atractiva com productiva, un excel·lent precedent per a posteriors edicions: fer coincidir l'assemblea general de socis amb una sessió de treball oberta.

El punt de partida va ser trobar camins i imaginar iniciatives per augmentar el nombre de socis i sòcies, per acompanyar la multiplicació de l'activitat i el pressupost amb el creixement de la massa social. Des de la primera de les més de vint-i-cinc intervencions, els assistents van desbordar el guió previst i van convertir la sessió en una viva barreja de reflexió i propostes al voltant del Centre d'Estudis i la seva massa social.

Una de les conclusions és que més enllà dels balanços i els pressupostos, el capital del Centre són les coses que fa el Centre i la gent amb qui les fa. Els projectes del Centre, les seves activitats, mobilitzen quasi un miler de persones cada any, són un marc de participació i de creació de consciència comarcal, ajuden a la construcció d'un relat comarcal on els protagonistes són la vida de la gent i la terra on viuen, el Baix Llobregat, amb els seus problemes i els seus valors, per fer compatible la consciència crítica i l'autoestima, la memòria del passat, la comprensió del pre-

sent i la construcció del futur. Les intervencions van destacar que el voluntariat és uns dels principals senyals d'identitat del Centre, un voluntariat en el qual s'inclouen els col·laboradors, però també la gent que treballa cada dia al mateix CECBLL més enllà de les fronteres del compromís laboral. Es va suggerir aprofundir en noves concepcions de voluntariat i fer pedagogia per estimular la participació individual i les complicitats actives d'ensenyants i institucions docents.

Va haver-hi acord respecte que el CECBLL té marge de millora en intensitat, quantitat i qualitat de la seva comunicació a la societat, i mostrar-se com a entitat lliure que neix, creix i serveix a la societat civil del Baix Llobregat.

La sessió dirigida pel president, Carles Riba, va ser una creativa i saludable tempesta d'idees que va funcionar com a obertura de l'assemblea. Una assemblea amb xifres i lletres que van donar una visió optimista del 2008 però prudent del 2009, que va aprovar l'ampliació i la incorporació a la Junta de Carles Aso, Àngel Arroyes, Àngels Massip, Josep Maria Pinyot i Albert Garriga. Montse Torra va debutar amb la seva vice-

presidència de Serveis i Conxita Solans, després de molts anys, va renunciar la seva. Una renúncia endolcida amb el fet excel·lent que continua endavant amb els Premis de Reconeixement Cultural 2009.

Del divendres 8 al diumenge 31 de maig - Sant Andreu de la Barca

Exposició **"Els nostres arxius, la nostra memòria"**

Sala d'exposicions Aigüestoses - Av. Constitució, 24

Horari: **de dilluns a divendres de 16 a 21 h**

Coordinació: **CECBLL, i comissariada per Pilar Reverté, professora del servei didàctic de l'Arxiu Nacional de Catalunya**, amb la col·laboració de: **Consell Comarcal del Baix Llobregat i Comissió d'Arxius del Baix Llobregat**, i el suport de: **Generalitat de Catalunya a través de la Subdirecció General d'Arxius i Diputació de Barcelona mitjançant l'Oficina de Patrimoni Cultural.**

Conscients de la necessitat de prendre un rol actiu en la comunicació dels fons a la societat, els arxius del Baix Llobregat realitzen diverses activitats per difondre el patrimoni que conserven.

Més informació: www.llobregat.info

Del divendres 8 de maig al 5 de juny - Pallejà

Exposició **"Les batalles del Bruc i la Guerra del Francès al Baix Llobregat (1808-1814)"**

Sala d'exposicions del Castell - Av. Prat de la Riba, 10

Horari: **de dilluns a divendres de 18 a 21 h, dissabtes de 10 a 13 h, i diumenges de 12 a 14 h**

Produïda per: **Centre de Estudis Comarcals del Baix Llobregat i Ajuntament del Bruc**, amb la col·laboració de: **Generalitat de Catalunya, Diputació de Barcelona i Consell Comarcal del Baix Llobregat**

La itinerància de l'exposició pels diferents municipis del Baix Llobregat, especialment pels més afectats pels episodis de referència, donen a conèixer al públic en general la Guerra del Francès i les seves conseqüències al nostre territori.

Més informació: www.llobregat.info

El divendres 22 de maig de 2009 - Pallejà

Trobades de Recerca Jove 2009

Sala Pal·ladius - C. Nostra Senyora de Loreto, 20

Horari: **de 9 a 14 h**

Organització: **CECBLL i Ajuntament de Pallejà**, amb la col·laboració de: **Diputació de Barcelona, Serveis Territorials d'Educació al Baix Llobregat-Anoia, Consell Comarcal del Baix Llobregat i REEM Guitart**

Les Trobades de Recerca Jove que organitza el Centre d'Estudis Comarcals del Baix Llobregat, en la seva vuitena edició, pretenen potenciar les metodologies de recerca emprades pel professorat en tots els nivells educatius, tot vinculant-la al medi més proper a l'alumnat dels centres, el municipi i la comarca, com a expressió local de referents universals.

Més informació: www.llobregat.info

El divendres 12 de juny de 2009 - Castelldefels

Taula Rodona: **"Arxius i digitalització: la conservació de la memòria amb les noves tecnologies"**

Casal de Cultura de Castelldefels - C. Bisbe Urquinaona, 25

Hora: **19.30 h**

Organització: **GREHIC i Ajuntament de Castelldefels**

Amb les intervencions de Jaume Tous: "La recuperació de la memòria històrica a través de la imatge"; M. Luz Retuerta: "El fons arxivístic comarcal i la seva conservació a través de les noves tecnologies"; Juan José Vas Rafael: "El procés de digitalització dels fons fotogràfic, videogràfic, sonor i de documentació de l'Arxiu Municipal de Castelldefels".

Més informació: www.grehic.com

Parc de la Torre del Roser, s/n. 08980 Sant Feliu de Llobregat. Telèfon: 93 666 67 03. Fax: 93 685 02 62. A/e: cecbll@llobregat.info

Portal web: www.llobregat.info

Redacció: José Luis Atienza, Esther Hachuel, Antoni de Mora, Laura Guevara, M. Antònia Maurel, Neus Ribas, Montse Torra i Jesús Vila

Fotografies: Jaume Tous i Jesús Vila. Revisió lingüística: Servei Local de Català de Sant Feliu de Llobregat

Producció: AMBAR COMUNICACIÓ, SL ▲ Impressió: Gràfiques Yosil ▲ Tirada d'aquest número: 4.000 exemplars

Dipòsit legal: B-4612-1984

Les Passions concretes d'un Centre d'Estudis

Fa 37 anys: el 1972. La nota, al *Diario de Barcelona*, on jo col·laborava com a corresponsal, anunciava una reunió, al Museu de Molins de Rei, per parlar d'un projecte de futur Centre d'Estudis Comarcals del Baix Llobregat. Vaig tenir les penques o l'audàcia de presentar-me a l'acte, tot i que no era estudiós de cap tema comarcal. (Havia arribat a la comarca, i de carambola, després de l'estat d'excepció.) Allà vaig conèixer el Dr. Jaume Codina i la resta d'amics del Centre. Per exemple: Onofre Pelford, cornellanenc, que treballava d'escultor de làpides de cementiri. O gent de Martorell a l'entorn de Vicenç Ros. O el dinàmic mossèn de Corbera. O 'els de tota la vida' de Molins de Rei. Em temia que allò seria com una escena de l'obra de teatre de Santiago Rusiñol *Els savis de Vilatrista*. I que ens limitariem a compartir troballes arqueològiques o documents fins aleshores desconeguts sobre un fet puntual de la història de Sant Feliu de Llobregat o del delta del nostre riu.

Ignasi Riera
escriptor

Ben aviat, però, vaig haver de confessar el meu error: el primer dels documents del projecte de Centre d'Estudis Comarcals del Baix Llobregat tenia com a objectiu parlar de l'aigua dolça a la comarca. Se'm van obrir els ulls: seria, volia ser, treballava per arribar a ser un centre actiu, marcat per unes coordenades de temps i d'espai ben definides. I amb una clara voluntat d'intervenció en el present i en el futur de la comarca. La passió per la història de les formes de vida i de la gent que ens havia precedit havia de convertir-se en eina per exigir un futur més just. I per exigir-lo amb veu potent, de persones humils, sí, però carregades de raó... i que no barataven els coneixements adquirits ni per un bescanvi d'honors o de càrrecs o de subvencions.

Ho he repetit al llarg de més de cinquanta llibres publicats, que sempre fan referència al Baix Llobregat: va ser aquella reunió al Museu de Molins de Rei la que em va convertir en un amant apassionat de la meua comarca d'adopció.

Arrenca l'elaboració del mapa del patrimoni de Sant Feliu

L'ajuntament de Sant Feliu de Llobregat, amb el suport de la Diputació de Barcelona, està elaborant el Mapa del Patrimoni de la ciutat. L'objectiu és tenir un instrument que permeti la recollida exhaustiva de dades sobre el patrimoni natural i cultural del municipi i la seva valoració. El Mapa del Patrimoni preveu la recollida de dades referents tant al patrimoni públic com al patrimoni privat (cases, documents, obres d'art, etc) El resultat final serà una base de dades consultable per qualsevol ciutadà o ciutadana i que l'ajuntament podrà actualitzar de forma permanent.

Per tant, amb el Mapa del Patrimoni la ciutat de Sant Feliu es dota d'una eina cabdal per conèixer el seu patrimoni, actuar-hi sempre que sigui neces-

sari, i també per difondre'l.

Agraïm a l'ajuntament la confiança d'encarregar l'elaboració del Mapa al Centre d'Estudis Comarcals del Baix Llobregat, una entitat sense ànim de lucre que aporta un plus de qualitat: el fet que a l'elaboració del treball, que desenvoluparà la vilatana Marina Villacampa, se sumarà la revisió voluntària dels molts socis i sòcies especialistes en patrimoni que té la nostra entitat. Per la seva banda, l'Associació de Recerca i Estudis de Sant Feliu (ARES) donarà suport a la part dedicada al Patrimoni Natural, àmbit en el que venen treballant des de fa 25 anys.

Celebrem aquesta decisió municipal, que esperem que tingui continuïtat a la resta de municipis del Baix Llobregat.

Agnès dal Maschio
historiadora de l'art

Contextualitzar els treballs de recerca en el nostre entorn

El treball de recerca és una activitat d'investigació que ha de fer, obligatòriament, l'alumnat de 4t d'ESO i el de 2n de batxillerat. Per les característiques que defineixen aquests treballs, opino que és molt millor dedicar la recerca a un tema concret del nostre entorn més immediat - això vol dir contextualitzar- que no pas grans temes genèrics sobre els quals costa arribar a fer un treball, potser de bona qualitat, però amb poca recerca.

La recerca local o comarcal, utilitzant les fonts més immediates, és una recerca adequada al nivell d'estudis que està cursant l'alumnat; el pot assessor, a més del tutor/a del treball, un/a especialista de la pròpia població, una entitat, un conegut, etc.

Fer un treball d'aquest tipus suposarà conèixer més el nostre medi, la història -a vegades de la pròpia família-, descobrir els nostres arxius, enamorar-nos de la nostra llengua o bé saber l'estat real del seu ús, i mil temes més que, de segur, tindran més incidència directa sobre el noi o la noia d'ESO o de batxillerat.

Un cop rebuts tots els treballs que concursaran a les Trobades de Recerca Jove 2009, un total de 59, hi podem trobar temes ben diversos. Des de la música d'un espectacle musical en concret, els grafitis d'una població, la història d'una vila fins al treball sobre les seves fonts, els mosquits i un reguitzell de temes que segur que han

apropat els nostres joves, i amb ells el professorat, a la nostra comarca.

Penso que la tendència., però, no és pas aquesta, la de fomentar la recerca local i/o comarcal. Potser és una apreciació massa subjectiva, però crec que cada vegada més, aquests treballs, i també el crèdit de síntesi, estan perdent la importància que se'ls va donar en un principi. És per això que animo el professorat i l'alumnat a triar temes del nostre medi, perquè és molt interessant conèixer algun aspecte de l'obra de Txékhov, per exemple, però és segur que té una dificultat afegida. Encara recordo els matins de juliol que vaig passar amb la meva alumna al TNC. Molt interessant, però hauria estat molt més fàcil, i no per això menys apassionant, una investigació a la nostra vila d'Esparreguera amb una tradició teatral de molts anys. Primer, per qüestions òbvies i, segon, perquè, a més, ens permet conèixer-nos més nosaltres mateixos. I conèixer és preguntar-nos què cal canviar, és estimar, és respectar; en definitiva, saber el valor de la nostra història, les nostres aigües, els nostres rius i rieres, les nostres plantes, etc.

En conclusió, el treball contextualitzat ens permet veure més fàcilment el camí a recórrer i, a més, els contextos connecten els continguts curriculars amb la realitat i això motiva molt més els joves aprenents i els permet veure encara més la seva utilitat.

Joana Llordella
professora

oi que et faràs soci/sòcia?

**Campanya cap als 1.000 socis/sòcies del
Centre d'Estudis Comarcals del Baix Llobregat**

**Una entitat declarada d'utilitat pública,
independent de les administracions,
sense ànim de lucre**

www.llobregat.info

**Centrada en la comarca del Baix Llobregat,
oberta, participativa,
dirigida al coneixement i la divulgació**

Patrimoni al Baix Llobregat. Reptes de futur

Carlos Aso
historiador

La panoràmica que hi ha des de l'ermita de Sant Ramon, a cavall dels termes municipals de Sant Boi de Llobregat, Sant Climent de Llobregat i Viladecans, potser és una de les millors que hom pot gaudir d'una bona part del territori de la nostra comarca, perquè ens permet observar molts dels elements definitoris de la nostra realitat geofísica actual, realitat indispensable per entendre la problemàtica del patrimoni al Baix Llobregat. El riu Llobregat travessant la plana, encaixada entre muntanyes, el mar Mediterrani que recull les seves aigües... i ciment i asfalt, en proporcions gegantines. Efectivament, una densitat enorme d'infraestructures viàries –punts, carreteres, vies de ferrocarril–; d'habitatges, fins al punt d'esborrar els límits entre les diferents poblacions que tenim davant; de polígons industrials, i d'un port i un aeroport de magnitud internacional. En definitiva, una comarca amb una densitat d'ocupació i d'explotació extraordinàriament alta. I compaginar accions de protecció del patrimoni amb aquest fet és sovint difícil, progrés *versus* conservació, això és inne-

gable, però necessari, per aportar elements cohesionadors que ajudin a construir entre els habitants del Baix Llobregat, independentment del seu origen, una consciència col·lectiva, de pertinença a una comarca, que no ha perdut la seva identitat malgrat el seu desorbitat creixement. Perquè el patrimoni del Baix Llobregat, malgrat els greus atemptats que al llarg dels temps ha sofert, encara té elements d'extraordinari valor. Respecte al patrimoni natural, la preservació del Delta, el Parc Agrari i la cada vegada millor qualitat ambiental del riu, per posar alguns exemples, són accions força esperançadores. El patrimoni cultural existent encara és capaç de reflectir la intensa ocupació del nostre territori al llarg dels segles, des de les mines neolítiques de Gavà fins a les fàbriques del segle XIX, que ens parlen del desenvolupament industrial arreu de la comarca.

Val la pena, doncs, treballar per la conservació del nostre llegat cultural i natural. No és una qüestió de preservar el passat, sinó de millorar el present i conservar-lo per al futur.

Escriure als instituts

Montserrat Torra
professora

Fracàs escolar, dificultats per assolir els mínims desitjables, percentatge d'alumnes que abandonen els estudis, alumnat conflictiu... Els diaris en van plens, d'aquests temes. Però no és pas d'això que volia parlar, sinó precisament d'allò que no surt als diaris, d'aquell alumnat que assoleix sense dificultats els objectius plantejats en qualsevol matèria, i concretament en la matèria de llengua. D'aquest alumnat no se'n parla gaire perquè no constitueix un grup que preocupi ni acostuma a comportar gaires problemes, però sovint necessita trobar nous estímuls per a la superació. Es tracta d'un alumnat que escriu bé o força bé i que està molt motivat per llegir i per escriure. Sí, sí, grans lectors i lectores, que també volen escriure més i més bé.

Des de l'any passat funciona, a l'institut on treballa (com en molts altres), un "Club de lectura". Però, què es pot fer per

al progrés i la millora de l'expressió escrita d'aquest alumnat? Aquest curs hem posat en pràctica una idea prou coneguda i utilitzada en alguns centres de secundària: un taller d'escriptura creativa. Però l'hem adreçat a aquest alumnat de què parlàvem, per tal que tinguin un espai on poder desenvolupar la seva capacitat creativa i les ganes de superació que tenen, al seu ritme i amb consciència de progressar. Tinc la sort d'encarregar-me d'aquest taller i puc assegurar que els quinze nois i noies de 2n d'ESO que en formen part trenquen tots els tòpics. Al taller, a més de la creació, amb els textos que se'ls presenten han de fer de tot: els han d'imitar, de recrear, de transformar, de sintetitzar, de continuar, de traduir... I comenten, llegeixen, corregeixen, critiquen, suggereixen. Mai no en tenen prou. És la cara amable d'una professió que, darrerament, viu força moments difícils.

▼ memòria històrica

La conferència del professor Ricard Vinyes va aplegar un bon grapat de persones interessades a conèixer l'impacte de la repressió del primer franquisme, i les idees sobre el valor de la memòria històrica i la democràcia, qüestions sobre les quals l'historiador ha reflexionat en profunditat en els darrers temps i que resulten especialment atractives per tots els que treballam, d'una manera o una altra, en la recuperació de la memòria.

Conferència de l'historiador Ricard Vinyes sobre la repressió franquista

Un dels objectius del projecte que el CECBLL treballa a l'actualitat –"El memorial democràtic del Baix Llobregat: de les experiències personals a l'èxit col·lectiu"– és el de difondre què va ser el franquisme en general i quines conseqüències va tenir a Catalunya. D'acord amb aquest objectiu, el dimarts 31 de març el professor d'Història Contemporània de la Universitat de Barcelona Ricard Vinyes va dictar la conferència "Història i memòria. La repressió del règim franquista a la postguerra".

El professor Vinyes, a més d'il·lustrar-nos amb dades sobre els afusellats, presos, exiliats, depurats i exclosos socials, va reflexionar sobre els principis que van inspirar aquesta brutal i prolongada repressió del règim franquista. Aquests principis ja estaven en l'origen de la sublevació militar feixista i no eren altres que extirpar i fer desaparèixer qualsevol tipus d'oposició o resistència a la sublevació. Fent ús de diversos instruments jurídics, socials, econòmics

i polítics, el règim va mostrar la seva capacitat de reprimir i controlar la població, i mantenir, fins al final, la divisió entre vencedors i vençuts.

Feta aquesta dissertació sobre la repressió, el professor Vinyes va fer una interessant reflexió sobre la relació entre història i memòria. Relació que no ha de ser excloent sinó complementària. Són necessaris els testimonis i, a la vegada, és important que hi hagi un discurs històric sòlid i verificat. Però el que és més important, el que ha de preocupar més els responsables polítics, és articular polítiques públiques de la memòria per tal que el patrimoni històric que va suposar la lluita antifranquista no es quedi en el món acadèmic sinó que transcendeixi al conjunt de la ciutadania, que es passi de l'àmbit privat al públic, que la lluita per la democràcia sigui reconeguda i valorada des de les institucions i, sobretot, que sigui un referent ètic per als valors que han de presidir una democràcia autèntica. **Elionor Sellés i José Fernández.**

▼ nous projectes

Va haver-hi una considerable expectació al voltant d'aquesta experiència de voluntaris pel coneixement, que aviat s'implantarà a la comarca, i que s'impulsarà des del Centre amb l'ajut de totes les persones interessades.

El Centre impulsa un espai de la Viquipèdia dedicat al Baix Llobregat

La veritat és que la Viquipèdia és com un petit miracle en els temps en què vivim. Un projecte d'abast internacional com aquest, sense cap afany de lucre i dut a terme per voluntaris d'arreu del món, és una cosa difícil de comprendre pels que encara som novells en la temàtica. La idea ens ha engrescat molt i el Centre d'Estudis Comarcals del Baix Llobregat vol iniciar un projecte a la Viquipèdia -amb termes "viquipedistes", un "viquiprojecte"-, que permeti fer entrades de qualsevol aspecte de la nostra comarca.

Actualment les entrades a la Viquipèdia relacionades amb el Baix Llobregat són relativament escasses i el CECBLL, com a entitat d'estudi de referència al Baix Llobregat, vol impulsar la creació d'un espai a la Viquipèdia dedicat a la comarca.

Amb aquest objectiu ens hem acostat a l'Associació d'Amics de la Viquipèdia de Catalunya, de recent creació, perquè ens donin un cop de mà en l'elaboració del projecte. Joan Ramon Gomà, president de l'Associació, ja ens ha fet un parell de tallers d'iniciació a la Viquipèdia, que van tenir una bona rebuda per part dels assistents. Entre altres coses, ens va ensenyar la filosofia de la Viquipèdia, els cinc pilars que la sostenen, els aspectes tècnics, l'edició d'articles i la llicència GNU sota la qual es cedeix el material que es penja a la Viquipèdia. Entre els assistents, hi havia la nostra nova membre de Junta Àngels Massip, encarregada de tirar endavant aquest projecte vinculat a la Comissió de Recerca, a qui des d'aquestes ratlles donem la benvinguda al Centre.

▼ ecologia

Roger Lloret, que va participar en el rodatge del documental i en l'assessorament tècnic, ens va introduir en aquesta problemàtica i va comentar, mentre veïem les escenes, l'aclaparador impacte paisatgístic de la muntanya de sal i els danys que tot aquest runam abandonat provoca en la salinització de tota la conca fluvial del riu Llobregat.

"La sal de la mort": l'evidència de la contaminació salina del Llobregat

Per deferència del nostre consoci i amic Roger Lloret, especialista en temes hidrogràfics, la Comissió de Patrimoni del Baix Llobregat i aquells que hi estàvem expressament interessats, vam poder assistir a una exhibició avançada del documental *La sal de la mort*, un documental produït per E2S i la Plataforma Cívica Montsalat, que es va estrenar a Manresa el 27 de març.

La sal de la mort no és res més que una acurada i excel·lent explicació sobre el terreny, dels danys de salinització que han provocat i provoquen sobre la conca fluvial del Llobregat les extraccions mineres de potassa del Bages, especialment els tres milions de tones de residus salins anuals que s'amunteguen a l'aire lliure en una muntanya coneguda com a Montsalat.

Conscients de la barbaritat que suposa la permanència d'aquesta immensa quantitat de residus salins a la intempèrie, l'any 1997 diverses enti-

tats ecologistes, associacions de veïns i afectats directes per la salinització de les seves propietats, van posar en marxa aquesta Plataforma Cívica que lluita contra la impunitat d'aquestes pràctiques. Ja des de bon començament, la Plataforma va presentar a la Fiscalia de Medi Ambient del TSJC un ampli dossier sobre les afectacions, i fruit d'aquesta actuació s'ha produït una acusació a l'empresa Iberpotash i a les anteriors Suria K i Potasas del Llobregat per delictes ecològics, que està aturada des de l'any 1992 als jutjats manresans. Mentrestant, la contaminació no s'atura i *La sal de la mort* vol ser un exponent de la desídia de les administracions respecte d'aquest fet. El documental mostra cruament els danys que s'estan provocant i fa una crida a la sensibilització cívica. Per a més informació, cal consultar el web de la Plataforma: www.lasequia.org/montsalat.

▼ arqueologia

L'entrada al Parc Arqueològic de les mines, un nou equipament dissenyat per preservar-les, al barri de Can Tintorer de Gavà.

El Parc Arqueològic Mines de Gavà, un espai únic per assaborir el passat

Bona part dels assistents al taller de reflexió que es va convocar abans de l'assemblea ordinària anual del CECBLL al complex arqueològic de les Mines de Gavà, vam poder visitar, a la tarda, un cop acabada l'assemblea, les instal·lacions del Parc. A través de la instal·lació fixa, els visitants es poden fer una idea de la importància de les mines, del paisat-

ge a la zona en època prehistòrica i del treball que es desenvolupava al seu interior, així com de les formes de vida dels nostres avantpassats. Finalment, el recorregut es tanca visitant una rèplica, perfectament ambientada, de les galeries de les úniques mines de variscita que es conserven, amb una antiguitat de sis mil anys.

▼ puja al baix!

Una de les dues moles de la Masia-Molí de Can Batlle, que es mouen amb la roda de calaixos del segle XIX.

Una setantena de persones visiten la rehabilitada Masia-Molí de Can Batlle

El Puja al Baix! del diumenge 26 d'abril a Vallirana va aplegar una setantena de persones que es van trobar a la Masia-Molí de Can Batlle. Es van fer dos torns per visitar els dos molins fariners, la masia i la bassa a més de l'exposició fotogràfica produïda per Amics de Vallirana i es va fer un esmorzar en tota regla al restaurant l'Escut. Veure un molí en

funcionament és un espectacle molt recimable, pel seu caràcter pedagògic i de comunicació del patrimoni. Una intensa pluja, però, va impedir de fer el passeig de muntanya que ens havia de permetre conèixer l'arquitectura de pedra seca de la zona. Per cortesia d'Amics de Vallirana, aquesta activitat ha quedat programada de nou pels propers 9 i 24 de maig.

▼ jornada de participació

La jornada de reflexió que va acompanyar l'assemblea ordinària d'enguany va durar tot el dissabte i, per tant, els assistents vam poder dinar plegats a les mateixes instal·lacions del Parc Arqueològic. A la tarda es va fer l'assemblea i al final de la jornada es van visitar les instal·lacions i la rèplica d'una galeria.

Socis i col·laboradors reflexionen plegats sobre el futur del CECBLL

La jornada de l'assemblea general ordinària del Centre d'Estudis que s'acostuma a fer a finals de febrer o principis de març, es va fer coincidir en aquesta ocasió amb una mena de taller de reflexió col·lectiva que el CECBLL ha practicat en els darrers anys. Aquesta és la tercera ocasió en què d'una manera distesa i sobretot amb temps suficient, se celebra una junta ampliada del Centre d'Estudis, oberta i amb convidats concrets, que són a prop del Centre però que en aquest moment no formen part de la Junta, per tal de debatre sobre els projectes que caldria impulsar i fer un balanç general de la marxa de l'entitat, més enllà del dia a dia. De la segona d'aquestes reunions que es va fer en una masia en plena serra de Collserola a Molins de Rei, va sorgir la nova estructura del CECBLL en comissions que tants bons resultats ha donat. En l'anterior, feta en una casa de colònies de Torrelles, es van

establir les bases per consolidar alguns dels nous projectes, com ara el projecte editorial. En aquesta tercera de Gavà, que va ocupar tot el matí, la participació va ser molt àmplia i enriquidora, i es van posar sobre taula els nous projectes des de la vivència que es volen impulsar, l'itinerari de l'aigua i les iniciatives que hauria de prendre la Comissió del Patrimoni, com ara fer una guia del patrimoni de la comarca o algunes propostes de futur, com ara recuperar les Jornades d'Estudi monogràfiques, els cicles de conferències programats, les sortides col·lectives de llarg abast, etc. Es va parlar també de la necessitat que el Centre té de vincular-se a la Universitat i als estudiants que fan recerca, i de l'interès d'eixamplar la base social amb la campanya de socis que s'està endegant amb motiu del trenta-cinquè aniversari de l'entitat. En aquest sentit es van apuntar diverses possibilitats.

▼ assemblea general

Alguns dels nous projectes per al 2009, aprovats en assemblea, tenen un considerable calat, com ara l'itinerari de l'aigua, el projecte de xarxa educativa (XEDU) o el Centre de Gestió de la Informació i el Coneixement, que es troben en una fase encara preliminar. A les fotos, els incorporats a la Junta i la Junta Directiva de l'entitat.

Aprovats un pressupost de 240.000 € i cinc noves incorporacions a la Junta

Prop d'una trentena de propostes componen el projecte d'activitats del CECBLL per al 2009, que va ser aprovat pels socis presents a l'assemblea ordinària de l'entitat que es va fer a Gavà el 14 de març. A banda del projecte, els socis van aprovar la memòria d'activitats del 2008 i el balanç comptable, que va ratllar els 236.000 euros, així com el pressupost previst per a aquest any, que s'eleva a 240.000 euros, una mica inferior al del 2008, que amb 260.000 euros havia estat el més alt de la història.

D'acord amb les xifres que va oferir el tresorer de l'entitat, pràcticament la meitat del pressupost del Centre es dedica a projectes i l'altra meitat a garantir l'estructura de funcionament, mentre que els ingressos arriben en un 70% d'ajuts externs i subvencions, en un 25% dels serveis que el Centre ofereix i l'altre 5% dels ingressos propis, xifra que resulta excessivament baixa per garantir un

ritme de creixement adequat. Un dels propòsits expressats a l'assemblea va ser, doncs, la necessitat d'incrementar els ingressos propis sobre la base de fer créixer el nombre de socis i d'aquí la campanya que s'està endegant. Es va fer referència també a l'equilibri comptable de l'entitat que es manifesta en el fet que els superàvits d'alguns exercicis arriben a resoldre, amb esforços, alguns dèficits acumulats d'altres.

Per últim, el president va fer referència a algunes baixes de membres de la Junta per qüestions estrictament personals i la proposta de nova incorporació, que va ser aprovada per unanimitat dels presents.

D'aquesta manera s'han incorporat com a nous membres de Junta: Àngels Massip, d'Esparreguera; Josep M. Pinyot, de Sant Esteve Sesrovires; Carles Aso, de Sant Feliu; Albert Garriga, de Sant Boi, i Àngel Arroyes, de Sant Joan Despi. Benvinguts!

▼ entitats

Les Trobades d'Entitats d'Estudis de la comarca són una oportunitat única per mirar de coordinar esforços i oferir un treball en xarxa de tots els col·lectius que treballen en l'òrbita de la recerca i la divulgació al Baix Llobregat. De la primera es van aconseguir importants acords que s'han materialitzat al llarg de tot l'any.

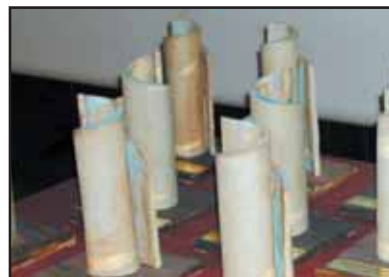
Martorell acull la Segona Trobada d'Entitats d'Estudis de la comarca

El 28 de març passat, el Complex Educatiu de Martorell va ser l'escenari de la Segona Trobada d'Entitats d'Estudis del Baix Llobregat, que organitza el nostre Centre d'Estudis Comarcals conjuntament amb altres organismes i centres d'estudis del Baix Llobregat. L'objectiu d'aquesta segona trobada (l'anterior es va fer a Castelldefels l'any passat) és coordinar les iniciatives de la trentena d'entitats d'estudis que hi ha a la comarca, una bona part de les quals van ser-hi presents, i fer-ne una divulgació conjunta de les activitats respectives. Durant el matí, després del parlament de benvinguda del president, Carles Riba, va haver-hi una conferència de l'escriptor i periodista Vicenç Villatoro, sobre el paper de les entitats d'estudi en la recerca, la preservació i la difusió del patrimoni. La conferència va defensar la necessitat de l'existència de les entitats d'estudis com a eina per a la preservació de les relacions

basades en l'espai físic i real enfront dels nous temps, en què les relacions virtuals provoquen canvis que poden dur a la manca de cohesió social. Després de la xerrada es va fer la presentació de set projectes que estan elaborant algunes entitats, seguida d'una taula rodona sobre la gestió de projectes en el si de les entitats d'estudi, amb dos ponents, Alfred Mauri, del Centre d'Estudis Martorellencs, i Rosa Gironès, assessora especialitzada en el tercer sector.

A la tarda es va fer un taller sobre la Viquipèdia, impartit per l'Associació d'Amics de la Viquipèdia de Catalunya, amb l'objectiu d'introduir els i les estudiosos locals en l'ús i edició d'aquest interessant suport col·laboratiu que pot acabar essent una excel·lent plataforma de difusió del coneixement sobre el Baix Llobregat. La Trobada d'Entitats es va cloure amb una visita comentada al Pont del Diable.

▼ premis

Previsiblement abans de l'estiu hi haurà la primera reunió de la Comissió de Selecció de la VI edició dels Premis.

Arriben les primeres nominacions dels Premis de Reconeixement Cultural

La Comissió Organitzadora dels Premis de Reconeixement Cultural del Baix Llobregat, que en aquesta sisena edició se celebraran a Esparreguera el divendres 18 de desembre, ja fa un parell de mesos que es reuneix per posar en marxa tot el procés. Fins ara se n'han sintetitzat les bases, s'ha encarregat el disseny del fullet de divulgació i s'han elaborat

algunes qüestions de la logística de l'acte de lliurament.

Per a la propera reunió, prevista per a finals d'abril, s'elaborarà la llista de la Comissió de Selecció, que és la que triarà la terna de finalistes de cada àmbit que s'eleva al Jurat. De moment s'estan rebent les primeres nominacions, encara a un ritme lent, com ja és habitual.

▼ conferències

La conferència explica, entre altres coses, els nous fonaments teòrics i l'anàlisi de les vivències a través de 200 entrevistes.

S'inicia la divulgació de l'estudi de l'habitatge des de la vivència

Sant Feliu va acollir, el dilluns 23 de febrer, una conferència per donar a conèixer els resultats obtinguts pel CECBLL amb la recerca sobre la problemàtica de l'habitatge al Baix Llobregat.

Impartida pels realitzadors de l'estudi, Carles Riba, Nolasc Riba i Esther Hachuel, els assistents van poder conèixer, de primera mà, aquest nou enfocament que suposa

utilitzar la vivència de les persones per conèixer quines són les problemàtiques reals derivades de l'increment dels preus dels habitatges i de l'especulació del sòl.

Aquesta conferència, que està dividida en tres parts, els autors la faran a diferents municipis del Baix Llobregat amb l'objectiu de donar a conèixer al gran públic els resultats obtinguts.

51a EXPOSICIÓ NACIONAL DE ROSES

30a FIRA COMERCIAL I INDUSTRIAL DEL BAIX LLOBREGAT

8 | 9 | 10 MAIG 2009
SANT FELIU DE LLOBREGAT

Ajuntament de
Sant Feliu
de Llobregat

DIVERSOS AUTORS

L'arqueologia a Gavà. Homenatge a Alicia Estrada

Col·lecció: La nostra Gent, núm. 5. Associació d'Amics del Museu de Gavà i Institut Municipal de Gestió del Patrimoni Cultural i Natural de Gavà – Ajuntament de Gavà (2009). 198 pàgines. PVP: 20 € Alicia Estrada fou arqueòloga i col·laboradora del Museu, i va morir ara fa un any. Fou presidenta de l'Associació Amics del Museu.

PAL·LALIANA,

és el butlletí del Museu Municipal de Pallejà. El nom prové d'una de les formes més antigues que es coneix del nom de Pallejà. Aquest número 11 de febrer de 2009, conté entre d'altres, articles sobre l'aigua de Pallejà o la Guerra del Francès a la veïna població ribereña.

Maria Salinó i Perich (coord.)

Com una moto! 50 anys de motociclisme a Esplugues, Esplugues de Llobregat: Ajuntament d'Esplugues de Llobregat, 2008, 70 pàgs.

Es tracta del catàleg de l'exposició amb el mateix nom que es va poder visitar durant mesos al Museu de Can Tinturé. Ens explica la relació d'Esplugues i el món de la moto, notable històricament, des diferents vessants.

GREHIC

La vida quotidiana al segle XX. Imatges de Castelldefels, 8. Ed.: Aj. de Castelldefels, 2009. 68 p. Aquest és el número 8 de la col·lecció Imatges de Castelldefels, que el Grup de Recerques Històriques de Castelldefels va iniciar l'any 2002, amb la col·laboració de l'ajuntament. Ara han recollit algunes imatges de la vida quotidiana de la població al segle XX.

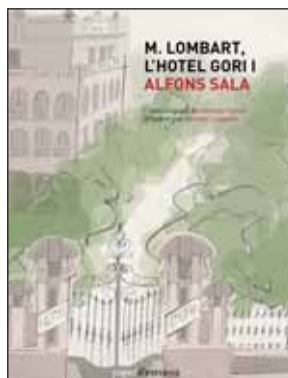
CAMPANY, JOSEP.

Història del culte a la Mare de Déu de Bruguers. 500 anys de la inauguració de l'actual ermita de Bruguers. Ed. Centre d'Estudis de Gavà i Associació d'Amics del Museu de Gavà. 152 pàg. amb il·lustracions. Llibre commemoratiu que recull la història de l'ermita, des de l'origen medieval, l'auge dels ermitans en època barroca, la laïcització del culte a finals de l'edat moderna i la situació actual.

DIVERSOS AUTORS

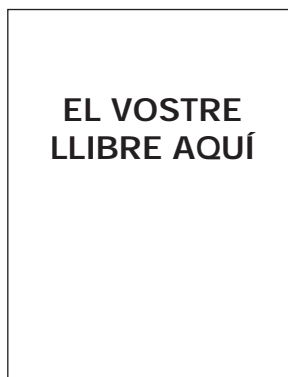
Quaderns d'estudi, 21

Ed. Centre d'Estudis de l'Hospitalet, 2009; 224 p. Una nova publicació miscel·lània amb set articles sobre temàtica diversa que obre l'any del 25è aniversari en matèria de publicacions. Per a més informació: celh@celh.org

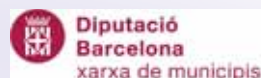
GARCIA, Míriam, CASCANTE, Montse.

M. Lombart, l'Hotel Gori i Alfons Sala. Ed. Paper d'estrassa, Olesa de Montserrat, 2009

M. Lombart, un exiliat català que viu a Carcassona, torna a la seva terra per assistir a la celebració del casament d'un familiar. Durant el viatge decideix descansar en un dels hotels més reconeguts del moment, l'Hotel Gori on, víctima del destí, es retroba amb el seu passat i amb el controvertit polític anticatalà Alfons Sala.

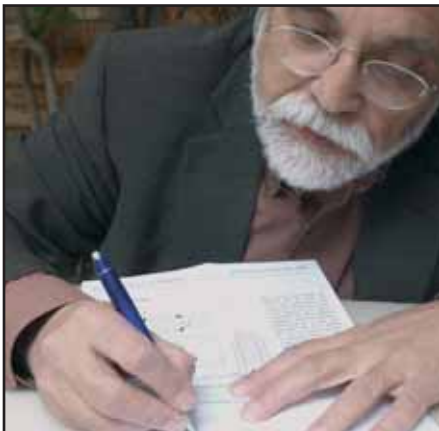
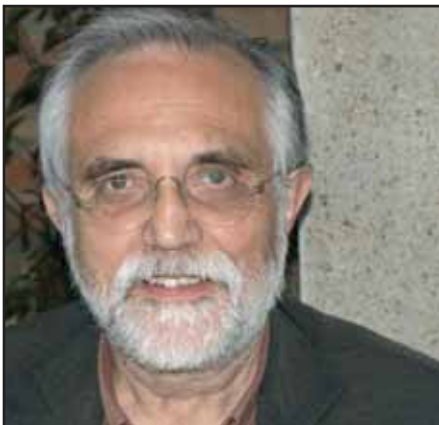
LLEGIR

vol ser un espai per divulgar tot allò que s'escriu a la comarca. Només cal remetre un llibre i la portada escanejada (300 p. resolució, 7x5 cm) a cecbll@llobregat.info, una petita fitxa amb el nom de l'autor, el títol, l'editor, la data d'edició i el nombre de pàgines, i una petita ressenya del seu contingut de, com a màxim, 250 caràcters.

AQUEST BUTLLETÍ S'HA FET AMB LA COL·LABORACIÓ DE**I EN CONVENI AMB ELS AJUNTAMENTS DE:**

Abrera, Begues, Castelldefels, Castellví de Rosanes, Cervelló, Corbera de Llobregat, Cornellà de Llobregat, Esparreguera, Esplugues de Llobregat, Gavà, Martorell, Molins de Rei, Olesa de Montserrat, Pallejà, la Palma, el Papiol, el Prat de Llobregat, Sant Andreu de la Barca, Sant Boi de Llobregat, Sant Climent de Llobregat, Sant Esteve Sesrovires, Sant Feliu de Llobregat, Sant Joan Despí, Sant Just Desvern, Sant Vicenç dels Horts, Santa Coloma de Cervelló, Torrelles de Llobregat, Vallirana i Viladecans.

Carles Riba i Romeva, president del Centre d'Estudis Comarcals del Baix Llobregat, des de 1995. Entusiasta, creatiu, és una font d'iniciatives i un pou de coneixement. Ha sabut integrar... i és dels que escolten.

“El Centre ha estat clau per configurar consciència comarcal”

T'imaginaves presidir el Centre durant més d'una dècada?

No. Inicialment pensava en un període ampli de 8 anys ja que havia assumit la presidència del CECBLL amb il·lusió, amb el propòsit de consolidar les accions i endegar nous projectes. Però, vers la fi del 2003, l'entitat necessitava una reestructuració interior i vaig pensar que no podia abandonar en aquell moment.

Què és el Centre per tu i que ha de ser el Centre per tothom?

En el moment que vaig assumir la presidència, a finals de 1995, algú em va preguntar sobre quin interès podia tenir per a mi un centre d'estudis amb recursos molt escassos quan jo ja havia dirigit l'ajuntament de Sant Joan Despí com a alcalde. Vaig improvisar la següent resposta: un ajuntament té més recursos que un centre d'estudis però té molt poc marge de disponibilitat per a fer coses noves i, a més, s'ha de governar en funció de tothom. En canvi, veia el centre d'estudis, que compta fonamentalment amb les persones que voluntàriament hi participen, com un espai d'experimentació, d'anticipació i de participació. El temps ha reforçat el meu convenciment en aquesta resposta. I crec que és extensible a les persones que també creuen en el Centre d'Estudis.

La comarca segueix sent una realitat de 30 municipis des de Montserrat fins el mar i de l'Ordal a Collserola?

La comarca ha estat i és una realitat diversa amb un gran element unificador que és el tram final del riu Llobregat. Aquest element ha estat alhora frontera (separació durant la reconquesta, les barques, els ponts) i canalitzador de les grans infraestructures (canals, autopistes, trens, corredors de serveis). El poblament humà s'ha basat en rosaris de pobles relativament semblants que s'han repartit les funcions de capitalitat al llarg de la història i també segons les zones geogràfiques o les temàtiques. Jaume Codina, el primer president del Centre, parlava d'una “comarca atípica”. El Baix Llobregat també forma part de la realitat metropolitana de Barcelona, amb unes relacions alhora d'orgull i de temença. Però, malgrat que aquests aspectes podrien fer-ne un territori desagregat i sense personalitat, el Baix Llobregat presenta trets claus d'identificació: les lluites obreres, la

pagesia, el moviment ciutadà, el desenvolupament municipal democràtic, la salvaguarda del patrimoni, etc. Avui dia, el Centre d'Estudis Comarcals és un element important en la configuració d'aquesta consciència.

El CECBLL s'ha convertit en una entitat de prestigi i en un organisme influent. Què és més important, el prestigi o la influència?

La pregunta m'ha fet buscar al diccionari el significat de prestigi (“ascendent, influència deguda a èxits anteriors, a la reputació adquirida”). Com es comprova, el prestigi es guanya amb la influència, i la influència s'obté amb el coneixement, la generositat i el treball. Voldria posar de manifest que la influència i el prestigi del Centre tan sols és possible perquè la societat del Baix Llobregat és molt viva, i respon i interactua. Com a mostra, penseu en els convenis de col·laboració que mantenim des de fa anys amb la pràctica totalitat dels 30 ajuntaments de la comarca, o les trobades (enguany s'ha fet la segona) amb els prop de 30 centres d'estudis de les diferents poblacions.

Què serà aquest Centre dintre de 50 anys?

És difícil de predir. I de ben segur que no em correspondrà a mi d'intervenir-hi. Els estudis històrics i els temes patrimonials continuaran essent línies de treball essencials, ja que no podem desconèixer i oblidar els que som i hem estat. Tanmateix, som un centre d'estudis en un sentit ample i, en el context de l'actual crisi (que, essent inicialment financera, va esdevenint cada cop més econòmica, social i de recursos), caldrà que també ens impliquem en les problemàtiques actuals. Aquests darrers anys hem començat una línia d'estudis que té per objecte aspectes de la vida actual, i els hem caracteritzat posant al centre d'atenció en les vivències de les persones com a fet integrador.

Posa les teves il·lusions per ordre en relació a l'entitat, la comarca, Catalunya, el món...

No voldria fer una tria. Cada cop tendeixo a pensar més de forma integrada. La vida és única amb totes les facetes. L'interès, la reflexió i l'acció en l'entitat, i de forma progressivament més modesta sobre la comarca, Catalunya o el món, se'm reforcen mútuament. **J.A.V**